

FÅGLAR

I ÖSTRA
SMÅLAND

nr 3/19

Innehåll 3/19

Ledare: Det är spännande att vara fågelskådare 67

Uppsats:

Axelsson: William Pettersson 68

Övrigt:

Gissa fågeln 77

Axelsson: Dagen jag inte trodde fanns 78

Lusserally 14 december 80

Axelsson: Allhelgonatävlingen 2019 81

Johansson: Kalmar vinner Allhelgonarallyt 2019 88

Nilsson: Tallbit - en tillfällig gäst från norr 89

Framsida: Ejder

Foto: Åke Nilsson

Baksida: Tallbit

Foto: Jan Wahlström

Fåglar i östra Småland

år 31 * 2019

Utgiven av Östra Smålands Ornitologiska Förening (ÖSOF)

Redaktör och ansvarig utgivare:

Ansvarig för adressändringar

Åke Nilsson, Stenåldersvägen 26, 572 40

Oskarshamn, tel. 0704614938.

e-post: nilsson.ake@hotmail.com

Tidskriften utkommer med tre nummer per år. Två av numren är helt digitala. Medlemmar i SOF (Sveriges Ornitologiska Förening, Birdlife Sverige) bosatta i östra Småland, är automatiskt anslutna till ÖSOF. För att erhålla tidskriften betalas kr 150:- på bankgiro **5174-0983**. Medlem som inte är SOF-ansluten kan bli medlem och få tidskriften genom att betala 150 kr. Medlemmar utanför Sverige betalar 250 kr. Prenumerationspriset för bibliotek och institutioner är 150 kr.

ÖSOF är en regionalförening till SOF. Föreningens syfte är att främja utforskandet och skyddet av fågelfaunan inom fastlandsdelen av Kalmar län.

ÖSOF:s styrelse:

Ordförande: Åke Nilsson

Kassör: Lars-Olof Eriksson, Ugglevägen 14F 572 31 Oskarshamn, tel. 0768420792

Övriga styrelseledamöter: Ulf Edberg Nybro, Torgny Berntsson Emmaboda, Jan Ottosson Kalmar, Jan Karlsson Hultsfred, Tommy Larsson och Magnus Lanner vice ordf, Oskarshamn, Larsgunnar Nilsson Västervik.

Regionala rapportkommittén (Rrk)

Rapportmottagare: Calle Ljungberg, Södra Långg. 27A, 570 82 Målilla, 070-660 33 93

Övriga ledamöter: Christer Håkansson, Leon Axelsson Widén, Hans Bohlin, Åke Nilsson, Henric Jennersjö, Peter Sieurin och Mathias Näslund.

Hemsida:

<http://www.birdlife.se/start-1.0.5493.1/>

Ledare!

Det är spännande att vara fågelskådare

I detta nummer av tidskriften fascinerar man över allt som man kan få uppleva som fågelskådare. Allt ifrån sträckfågelräkning i Kalmar sund till invasion av tallbitar. Det som gör skådandet intressant är att man aldrig vet vad som väntar när man ger sig ut. Att stå vid havet och vänta på höstens första sträck mot söder är alltid lika spännande. När de första tärnorna, måsarna och spovarna börjar flyga söderut redan runt midsommar vet man att det kan dyka upp något annat bland alla de vanliga arterna. Det är förstås inte att hitta rariteten bland allt det andra som är det primära, men det är just den delen som håller skärpan uppe när man står timma efter timma och ser hundratals tärnor och måsar flyga mot söder.

Nu väntar man redan på att de första grågässen, tofsviporna, stararna och sånglärkorna ska komma tillbaka. Innan dess finns det mycket att titta på under hela vintern. Öppet vatten brukar vara ett intressant ställe att leta på. Det kan vara alltifrån kärnkraftsverkets varmvattenutsläpp med smådoppingar till den rinnande bäcken med strömstarar och kungsfiskare. Nu känns allt detta som ett "oseriöst" skådande, men det ger ändå en skön tillfredsställelse när man ser den blåskimrande kungsfiskaren flyga förbi. Om man vill delta i exempelvis sjöfågelräkning i januari eller någon vinterfågelräkning kan man alltid höra av sig till fågelklubbarna i östra Småland. Då kan man förena nytta med nöje, d.v.s. man kan bidra till forskningen och få en skön stunds avkoppling med lite spänning.

Det finns alltid något nytt att upptäcka. Det gäller bara att hålla ögon och öron öppna så ser man mycket mer och rätt vad det är blir det även något ovanligt. Hjälp även ÖSOF genom att **betala medlemsavgiften för 2020**.

Slutordet får bli Linnés ordspråk (om det nu var hans?): *Omnia mirari etiam tritissima*. Det kan översättas enligt följande: Förundra dig över allt, även det mest alldagliga.

God Jul och Gott Nytt Skådarår

Åke Nilsson, ordf. för ÖSOF

William Pettersson – Revsudden

Text: Leon Axelsson

Foto: Åke Nilsson

William Pettersson – vad säger det namnet dagens skådare? Han började med sträckskådning vid Revsudden norr om Kalmar när han blivit pensionär, och höll på mellan 1983-1991. Då jag själv inte började med sjöfågels-träck förrän 1994, så har jag inte träffat honom. För ett antal år sen, kanske 2008, fick jag av Ulf Edberg på ett ÖSOF-möte överta Williams obsböcker från Revsudden, och det första som slog mig var de enorma sträcksisffrorna av ejder runt 1990. Jag började med att sätta upp listor över bästa sträcksisffrorna för olika arter. Först några år efter att jag fått obsböckerna i min ägo, insåg

jag vad som behövde göras – att rapportera in alla Williams obsar på dåvarande Svalan.

Jag fick hjälp av Lennart Carlsson i Färjestaden att upprätta ett konto för Williams observationer. Periodvis under tiotalet år har jag sedan rapporterat dessa, och vid årsskiftet 2018/19 var jag klar. Vad som är exceptionellt med Williams siffror, är att han räknat de flesta dagarna varje månad under sträckperioderna.

För att läsaren ska få en uppfattning om hur mycket tid som William Pettersson lade ner på sitt sträckskådande,

Ejdersträcket var det primära för William Pettersson.

Foto: Åke Nilsson

så kommer här lite siffror. Antal dagar per år:

1983 – 22, 1984 – 50, 1985 – 78, 1986 – 150, 1987 – 211, 1988 – 202, 1989 – 242, 1990 – 230, 1991 – 239.

Hösten 1991, som blev den sista perioden han ägnade sig åt sträckskådningen, var han vid Revsudden varje dag från 13 juli tom 29 nov. Han har själv noterat hur många timmar det blev varje dag, och sålunda är hans summering: "Summa tim 13/7 – 29/11 1991. 1.439 timmar – därav egna 1.350 tim, andras - 89 tim.

Så här berättar Björn Klevemark om

sina minnen av William i januari 2019:

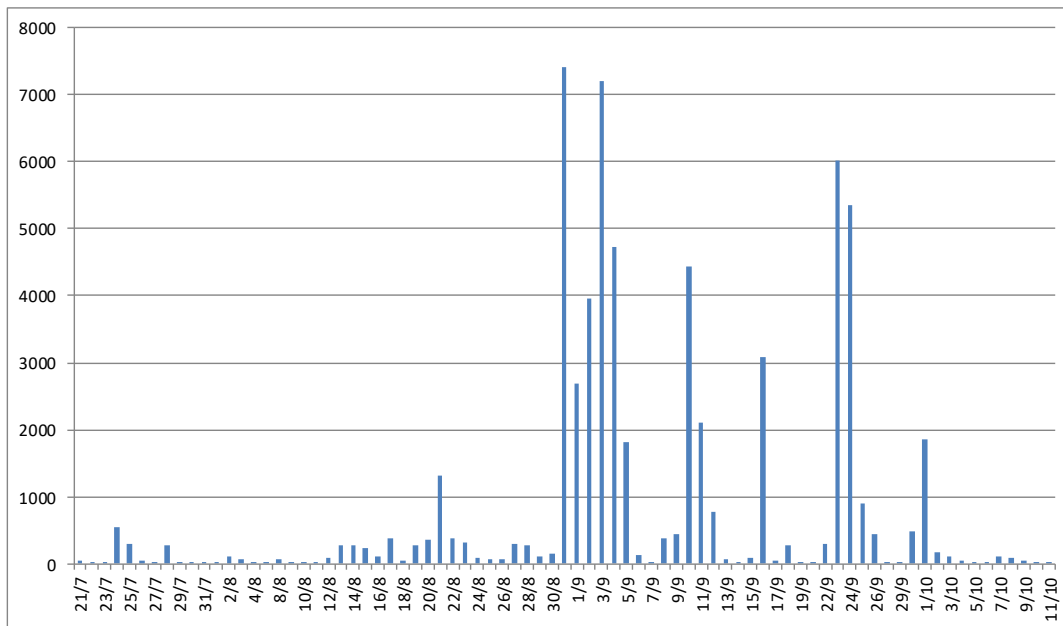
"När jag träffade WP första gången i vindskyddet räknade han bara ejder. Han hade en karriär som orienterare bakom sig, och ville odla ett nytt intresse. Han hade tillgång till en släktings stuga ovanför torget på Revsudden och hade skaffat tub. WP var mycket speciell med sina rutiner. Han hade hela tiden fasta tider för räkningarna oavsett väder och vind genom alla år. Märkligast var att lunchen alltid var helig även om det vräkte fågel i sundet. Han bröt alltid 1,5-2 timmar mitt på dagen. Han lagade mat och gjorde en rejäl cykeltur för motionens

Hösten 1988

Ejder		Ejder		Ejder	
Dat	Antal	Dat	Antal	Dat	Antal
7/10	200	21/10	11600	9/11	300
8/10	4000	22/10	14500	12/11	100
9/10	900	24/10	33700	14/11	1200
10/10	100	25/10	11100	15/11	1000
11/10	12000	26/10	200	17/11	100
12/10	17000	29/10	1200	19/11	600
13/10	51700	30/10	4800	20/11	400
15/10	39700	31/10	500	21/11	400
16/10	43500	2/11	2200	26/11	100
17/10	8800	3/11	2000	27/11	200
18/10	34100	4/11	300	30/11	200
19/10	63400	7/11	300		
20/10	14600	8/11	4000		
				S:2	1162500

Ett utdrag från Williams obsbok från sträckräkningen vid Revsudden.

Tabell 1. William räknade sträckande sjöorrar hösten 1991 vid Revsudden

skull med avslutande dusch! WP var ju mycket vältränad av orienteringen, och fortsatte sam sagt träna, nu på cykel. Han bodde ju alltid i sin stuga, och måste ju handla mat. Sommartid fanns en kiosk med förnödenheter i hamnen, men annars fanns närmaste matbutik i Rockneby, dit han cyklade en gång i veckan, 2 mil t.o.r.

Ofta fanns jag på plats vid tillfällen med bra sträck och kunde komplettera hans siffror vid luncherna, vilket han gillade, tror jag. WP blev allt duktigare på att artbestämma sträckande fågel, vilket ju var knepigt för "en skogens man" till en början. Han började med att räkna änder och vadare. Så småningom lärde vi honom att artbestämma de olika labbarterna, men under stort motstånd. Till en början noterade han bara labbarna som obe-

stämda, men han blev säker på att plocka ut bredlabbarerna. Att skilja storlom från smålom ville han tyvärr aldrig lära sig, Det var många som blev irriterade på detta på andra sträcklokaler. Vissa dagar var det ju höga lomsiffror i sundet, men allt blev obestämt, vilket ju såg konstigt ut för en utomstående. (Kommentar: Från hösten 1983 tom hösten 1988 är alla lomobsar endast noterade som obest. små-/storlom. Från våren 1989 tom hösten 1991 har William noterat smålom, storlom och obest. små-/storlom.)

Från artikeln i "Fåglar i östra Småland" från 1989 citerar jag Björn Klevenmark: "Hans grundlighet när det gäller att inte missa någon ejderflock är beundransvärd. Exempelvis har det flera gånger hänt att han inte hunnit

med att titta på sträckande praktejdrar för all ejder som skulle räknas. Han är sannerligen ingen artjägare, den gode Wille!”

När WP slutade räkna var det en stor förlust. Vi frågade varför, men han hade bestämt sig för att göra annat. Han började sy bonader mm hemma i Nybro. Kanske påverkade försämrade syn hans beslut? GG (George Gustavsson) och jag tror att vi märkte att hans synskärpa försämrades på slutet.

Från tiden innan William började med sin sträckskådning, återger jag här ett minne från Ulf Edbergs skoltid: ”William hade flera syskon. Första gången jag träffade honom var 1981, när min klass var på studiebesök i hans fågelutställning. William hade nämligen en nästan helt komplett uppsättning av uppstoppade svenska häckfåglar. Jag vill minnas att det var bara fjälluggla och en eller två arter till som han saknade, i sitt uthus på Lejongatan i Nybro. Inne i huset där han bodde tillsammans med sin bror, fanns ett stort bibliotek med fågelböcker, och

annat med fåglar på.

William var medlem i Nybro-Emmaboda Fågelklubb till sin död. Han flyttade något år innan han dog till Smålandsgatan. Då gjorde han sig av med sina anteckningsböcker (som ÖSOF fick), och sin fågelsamling, som numera finns på Nybro hembygdsgård i Qvarnaslät.”

Under de sista åren William höll på med sitt sträckskådande, så skrev han om lite speciella upplevelser han haft efter varje vår och höst. Här är några från hösten 1988.

Den 16 okt -88 En bredstjärtad labb försökte stjäla fågel för andjägarna. Den slog ner några gånger mot de skjutna ejdrarna, som låg på toften. Den låg sedan över en timme hos jägarna, som matade den bl.a med ejderns inälvor. När några av jägarna (3 av 4) rodde hem var den försvunnen en timme, men dök sedan upp hos en jägare vid fyren, och var med denne som matade honom när han rodde hem.

Vi fick honom på ett avstånd som bara

Sträckande sjöorrar har ett speciellt sätt att flyga på.

Foto: Åke Nilsson

Tabell 2. Lördag 15 oktober 1988

Sädgås	13
Vitkindad gås	1 140
Prutgås	26 727
Bläsand	400
Kricka	36
Gräsand	17
Skedand	3
Vigg	12
Bergand	50
Ejder	39 700
Praktejder	1
Alfågel	296
Sjöorre	378
Svärta	260
Knipa	17
Småskrake	186
Ob. lom	156
Skäggdopping	3
Gråhakedopping	11
Gråhäger	3
Sparvhök	1
Ormvråk	1
Fjällvråk	3
Bredstjärtad labb	1
Tordmule	30
Tobisgrissla	8
Sillmule	11

Tabell 3. Söndag 13 april 1986

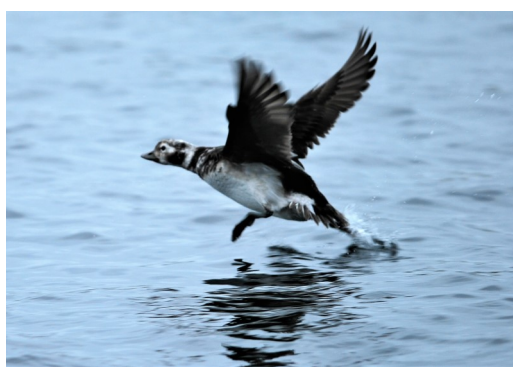
Knölsvan	47
Sädgås	39
Grågås	3
Gravand	8
Ejder	191 000
Sjöorre	1
Alfågel	100
Knipa	13
Ob. lom	87
Storskarv	78
Trana	1
Strandskata	12
Skärfläcka	2

15 okt 1988 var Williams rekordnotering för prutgås. Samtliga tabeller visar en rekordnotering av en art (fetstil).

Tabell 4. Tisdag 24 november 1987

Sångsvan	2
Gräsand	4
Vigg	7
Bergand	53
Ejder	200
Alfågel	4 220
Sjöorre	41
Svärta	22
Knipa	15
Småskrake	16
Storskrake	8
Ob. lom	32
Gråhakedopping	2
Duvhök	1
Dvärgmås	61
Tordmule	9
Tobisgrissla	6

Den 24 november 1987 var det rekord med alfåglar för William.

Foto: Åke Nilsson

var 200 m från kuren, men då helt plötsligt tog han till vingarna, flög söderut och försvann i diset. En rolig upplevelse som jag, Klevemark, Niclas och Hans-Gunnar med tjej fick vara med om.

Den 17 okt -88 Jag har en orädd tur-turduva vid kuren, den är bara en halv meter från mig, och står och sover i tio minuter, men blir sedan pigg.

Den 16 nov 88 En lite ovanlig upplevelse. En ung duvhök slår en ejder fem meter från land, bogserar in den och drar upp den på stranden, och börjar så småningom äta. Jag ser i tuben att han observerat något ovan och tittar upp. Då passerar en havsörn rakt över honom, från mig är de 60 m. Örnen visar inget som helst intresse för höken. Den var kvar vid bytet när jag gick hem kl 10:30, han slog ejdern 08:55. Han kom tillbaka och åt dagen efter en 3-4 timmar, och även dagen därpå fanns han där när jag kom ner, men sedan var både han och bytet försvunna.

Den 30 nov -88 Fyra havsörnar i tuben samtidigt var en vacker syn. Det var länge sedan Bengt Berg skrev boken "De sista örnarna". Fullt så illa gick det nu inte, glädjande nog.

I övrigt att minnas från 1991

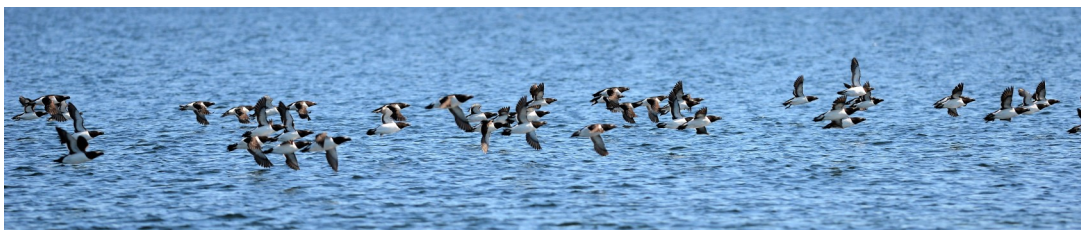
21/7 När det drog ihop sig till en kraftig åskskur vid fyratiden, började fisk-/silvertärnorna sträcka som aldrig tidigare, vad Antonsson och jag varit med om. Över tusen på en timme, trots det skyfallsliknande regnet, eller kanske just därför, man ställer sig frågande...

(Totalt denna dag sträckte 1.538 fisk-/silvertärnor)

Tabell 5. Onsdagen den 14 september 1988 vid Revsudden

Prutgås	63
Gravand	1
Bläsand	3 716
Kricka	326
Stjärtand	815
Skedand	12
Vigg	25
Bergand	12
Ejder	78 600
Alfågel	1
Sjöorre	8 171
Svärta	749
Småskrake	224
Storskrake	125
Ob. Lom	140
Skäggdopping	4
Gråhakedopping	10
Gråhäger	6
Duvhök	1

Ormvråk	1
Stenfalk	1
Trana	371
Strandskata	1
Större strandpipare	3
Ljungpipare	8
Kustpipare	1
Kärrenäppa	31
Enkelbeckasin	1
Drillsnäppa	1
Bredstjärtad labb	4
Kustlabb	40
Dvärgmås	12
Tretåig mås	1
Kentsk tärna	1
Ob. Fisk-/silvertärna	38
Sillgrissla	2
Tordmule	6

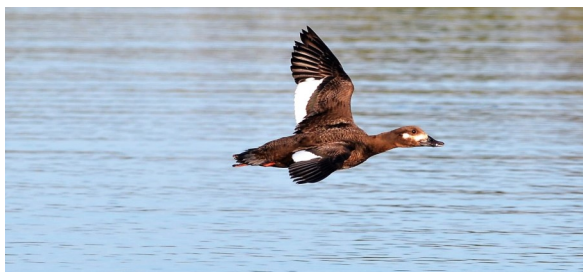

Sträckande tordmular kan vara svåra att skilja från sillgrisslor. Då blir det sillmular.

Tabell 6. Måndagen den 24 sep 1990 vid Revsudden

Grågås	33
Sädgås	87
Bläsgås	14
Ob. ansergås	216
Snögås	2
Prutgås	17 739
Vitkindad gås	159
Bläsand	632
Kricka	156
Gräsand	36
Stjärtand	83
Skedand	25
Vigg	484
Bergand	107
Ejder	35 800
Alfågel	10
Sjöorre	5 357
Svärta	2 974
Knipa	7
Småskrake	1 437

Storskrake	38
Smålom	107
Storlom	126
Ob. Små-/storlom	38
Gråhakedopping	12
Storskarv	130
Gråhäger	4
Blå kärrhök	1
Sparvhök	1
Ormvråk	2
Pilgrimsfalk	1
Trana	145
Kustpipare	2
Kärrensäppa	9
Bredstjärtad labb	1
Kustlabb	25
Ob. Fisk-/silvertärna	3
Svarttärna	1
Sillgrissla	1
Tordmule	8

Måndagen den 24 sept. 1990 hade William sin rekordnotering av svärta (bilden intill). Att se nästa 3 000 sträckande svärter på en och samma dag är få förunnat.

Tabell 7. Söndagen den 21 juli 1991 vid Revsudden

Gräsand	4	Kärrenäppa	4 251
Vigg	142	Brushane	1
Ejder	4200	Myrspov	1
Sjöorre	20	Småspov	8
Svärta	80	Svartsnäppa	1
Småskrake	8	Rödbena	24
Smålom	1	Gluttsnäppa	1
Skäggdopping	3	Grönbena	6
Gråhäger	2	Drillsnäppa	2
Fiskgjuse	1	Roskarl	1
Strandskata	53	Dvärgmå	2
Större strandpipare	6	Skrattmå	753
Ljungpipare	13	Kentsk tärna	2
Sandlöpare	1	Ob. Fisk-/silvertärna	1 538
Ob. Små-/mosnäppa	12	Svarttärna	2
Spovsnäppa	2	Tordmule	22

Söndagen den 21 juli 1991 hade William sin toppdag på sträckande kärrenäppor.

Gissa fågeln!

Nu startar vi en ny giv i Fåglar i östra Småland. Det kommer att bli två fågelbilder i nummer 1 och 3 som man kan få gissa på. Båda arterna kommer att vara fåglar som kan ses i östra Småland. OBS! Det kan vara ungfåglar. Rätt svar finns på näst sista sidan. Foto: Åke Nilsson, red.

Axelsson: Dagen jag inte trodde fanns.

Dagen jag inte trodde fanns.

Det finns dagar när man förväntar sig att det ska sträcka ordentligt med sjöfågel. Den 9 september 2019 var en sån dag. Vinden hade slagit om till ostlig, efter 14 dagars västvind, och det blåste från öster ända från finska viken. Men på morgonen låg dimman tät över Döderhultsdalen. Jag hade dagen innan bestämt med Sture Ljungblom att åka ut till Stångehamn på fm, men vi hade inte bestämt någon tid.

Kl 09:40 är vi ändå ute vid ett dimmigt Stångehamn, öarna på ca 400 m håll syns, men det är inte mer. Dagen innan hade jag lagt ut på "**Band**" att det var läge för bra sjöfågelsträck, kanske höstens första prutgäss, och förmodligen rikligt med bläs- och stjärtänder.

Vi bestämde oss för att stanna en halvtimme åtminstone, och se om dimman lätade så vi kunde se det som säkerligen sträckte. Det första vi noterade var en småspov, nånstans i dimman hördes det typiska "*py-hy-hy-hy-hy*". Dimman glesnade något, och några mindre simandsflockar skymtade, de flesta förblev obestämda. Efter en halvtimme hade sikten ökat till en dryg halv-km, och det som sträckte mest var en art jag inte hade väntat mig – krickan! Snart kom en flock större än jag nånsin sett, 280 ex!

Drygt 4000 sträckande krickor på en dag hör inte till vanligheterna.

Foto: John Larsen

Kl 10:45 lade jag ut första rapporten på **Band:** "Lavinsträck av KRICKA vid Stångehamn. 800 på en timma! Leon och Sture. Lite efter kl 11 kom så den största flocken, en sån jag inte trodde var möjlig. Den böljade i flera band, som en prutgås- eller sjöorreflock, och jag noterade 770 krickor i samma flock. Innan denna dagen var min uppfattning att 50 krickor eller mer, det var en riktigt stor krickflock.

Vanligtvis ser man ett mindre antal krickor i bläsandflockarna, men denna dag var förhållandet omvänt. En flock som räknades till 640, innehöll 80 bläsänder, resten var krickor, alltså 560 ex! Kl 11:15 var jag tvungen att lägga ut nästa rapport på **Band:** "Helt otroligt sträck av KRICKA!!!! Runt 2.900 på 1,5 tim. En flock med 770 ex." Sedan kom några verkligt stora flockar med sjöorrar. Först en på 425 ex. och sedan en på 1.500! Med några småflockar till blev slutsumman exakt 2.000 ex! När vi bröt efter 2½ timma blev slut-summan för kricka 3.946. Det tidigare dagsrekordet var 899 från 29/9 2007. De nio bästa dagarna för kricka vid Stångehamn är alla noterade mellan 30/8 och 30/9.

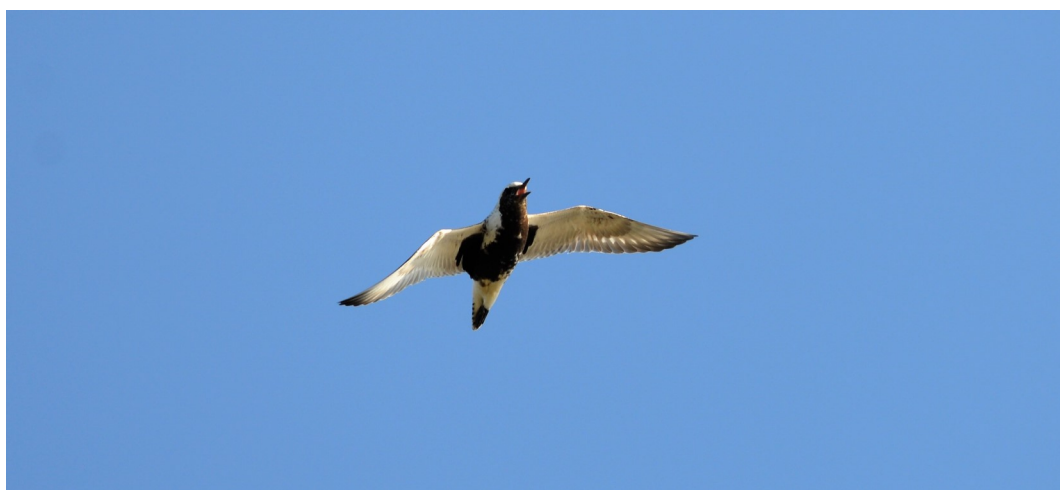
Att vara så nära fyra tusen, utan att göra något åt det går ju bara inte! Så på eftermiddan kl 16:30 var jag åter ute vid Stångehamn. Nu med bra sikt, men inte så mycket fågel som på förmiddan. Mest talrika blev bläsand med 327 ex. och svärta med 251. På tredje plats kom dock krickan med 90, varför det nya dagsrekordet för kricka blev **4.036!** Ett par adulta kustpipare som kom innanför skären förgyllde aftonen.

Ja, men rubriken då? Jag varken trodde att det skulle kunna sträcka så mycket krickor på en dag, eller att jag själv skulle få uppleva det!

Oskarshamn 2/10 2019

Leon Axelsson Widén

Kustpipare. Foto: Åke Nilsson

Övrigt: Lusserally

Lusserally!

I år kör vi ytterligare ett lusserally och hoppas att många tar chansen att delta.

Årets lusserally äger rum **lördagen 14 december**. Förstapriset är som vanligt ett presentkort på 500 kr i Naturbokhandeln i Stenåsa, till det laget som hittar flest arter. Precis som vanligt kommer det att lottas ut ett tröstpris på 300 kronor bland övriga deltagande lag. För att få vara med i tävlingen måste man ha betalat in sin medlemsavgift till ÖSOF för 2018.

Alla lagen har fem sammanhängande timmar till sitt förfogande, man väljer själv när man vill starta. Man får bara tillgodoräkna sig fågelarter inom ÖSOF:s verksamhetsområde, d.v.s. Kalmar län utom Öland och Smålandsdelen av Östergötlands län. Man behöver inte sluta där man började räkna. Laget ska bestå av 2-4 personer och alla i laget måste se arten för att den ska få räknas. Dock behöver inte alla lagmedlemmar se samma individ.

Laget måste anmälas till Åke Nilsson senast onsdagen 11 december och en lista på sedda arter ska sändas till nilsson.ake@hotmail.com senast på söndagen 15 december. Åke räknar ut det totala antalet sedda arter och sedan betalar alla deltagare 1 kr/art till ÖSOF:s bankgiro 5174-0983 före den 21 dec.

LYCKA TILL och HÄNG PÅ!

Alla arter räknas när det är tävling. Då kan en missad björktrast göra skillnad.

Foto: Åke Nilsson

Allhelgonatävlingen 2019, dag 1

Text: Leon Axelsson

OBF hade sin vana trogen exkursion till Mönsterås på lördagen den 2/11, och kl 07:00 träffades i Oskarshamn Hans Bohlin, Leon Axelsson Widén, Tanya Holmqvist och Sture Ljungblom. På väg söderut kom första rapporten – från Katrin Eveborn – rödvingetrast och domherre vid Döderhults kyrka. I Mönsterås mötte Per Hedberg, och vi delade på oss så att Hans och Per åkte söderut mot Timmernabben, medan övriga stannade i Mönsterås med omnejd. Vårt första bidrag till artlistan blev fasan, från trädgården intill Muddern.

Katrin hade fortsatt till Ernemar, där hon hittade gråhäger, storskarv, stare och kungsfågel.

08:25 hörde Oscar Nordahl av sig, han var ute på ön Svartingsskär utanför Ödängla. Där hade han sett snösparv 60 (ovanligt stor flock), vinterhämsling 48, enkelbeckasin 6, varfågel och sävsparv.

08:31 kom så första Furörapporten från Åke Nilsson: bläsand 20, kricka 5, stjärtand 1, skärnsnäppa 2, havstrut, skrattmås, fiskmås, skärpiplärka 3, järnsparv 6, bofink 2 och steglits.

Bobbo hittade en sädesärle i Patamalm. Foto: Åke Nilsson

Lite senare rapporterade han ejder 3 str S och sjöorre 3 str S.

08:49 hörde familjen Brenander av sig, dvs Janne, Anneli och Johan. De var i Drageryd Högsby, och hade där hittat sångsvan 130 och mindre sångsvan 2. Den mindre är ingen självklarhet att man ska hitta. De skickade till och med en bild på dem.

Från Muddern som inte gav nåt nytt utom fasaner, körde vi in mot centrum, och där på en gatlamppå Kuggåsvägen satt en turkduva. I Mönsteråsviken vid Nynäs fanns en del sothöns. Vid Boslätt fanns ytterligare fem turkduvor.

Ute på Oknö rapporterade Linda Sjöbeck från sin morgonpromenad: ringduva, gröngöling, större hackspett, spillkråka, gärdsmyg och kungsfågel.

09:14 kom en glädjande rapport från Bobbo och Lovisa Karlsson i Patamalm. De hade lyckats hitta en sädesärta! Det finns inte många novemberrapporter från vårt område på sädesärta. Den senaste som setts är en som stannade vid O3:an i Simpevarp till 28/11 2012 och rapporterades av Johan Eriksson. Bobbo och Lovisa fortsatte till Njutemåla, där de fann vår enda sånglärka, som flög förbi.

09:57 låter Bohlin & Hedberg höra av sig: kanadagås i Timmernabbens hamn och mindre hackspett vid bron över Alsterån i Strömsrum. Dessutom entita, grönsiskor, bo- och bergfink.

09:58 kommer en högoddsare utifrån Svartingsskär. Oscar hade hittat en dvärgbeckasin (vilket han även gjorde där vid förra årets tävling). Förutom dessa två obsar finns endast två till från vårt område i nov/dec: 1 ex. Ramsö, Ryningen Högsby 5/11 2017 (Calle Ljungberg, Lars Thurén) och 1 ex. Fredriksbergs sop-

Ett par flockar med vitkindade gäss blev det till slut. Foto: Åke Nilsson

tipp 15/12 2009 (Leon).

10:03 Furörapport: smålom 1 str S, Åke.

10:19 kommer första Århultsrapporten från Urban: spillkråka, tofsmes, trädkrypare, korp och nötskrika. Katrin har begett sig till Emåns utlopp, där hon funnit både kungsfiskare och strömstare. Nästa högoddsare blir en sydsträckande sillgrissla från Furö.

10:33 rapporterar Brenanders från skogen innanför Sjöbotten i Ryningen, Högsby: svartmes, talltita och kungsfåglar.

10:38 Ny rapport från Svartingsskär: skärsnäppa och svärta. Detta var faktiskt första rapporten av skärsnäppa i Mönsterås kommun någonsin! Grattis Oscar!

Inom fem minuter kommer två rapporter från Torp, Mönsterås: varfågel och fjällvråk. Det är Firma Bohlin & Hedberg som hittat dem, och det blir enda fjällvråken för vår del.

11:04 Från Furö: småskrake 10 och skäggdopping 2 samt skärsnäppa 10.

Ett tiotal skärsnäppor höll till på Furön. Bobbo hittade första för Mönsterås.

Foto: Åke Nilsson

11:05 Brenanders från Drageryd: sparvhök och gråsiska.

11:36 De enda på helgen – tofsvipa 2 – Åke Nilsson.

12:08 Brenanders från Högsby: rödvingetrast 5 och tallbit 9 vid Fröviskolan. Lite senare rapporterar de råka, gröngöling och dubbeltrast från fälten vid Bergagårdsvägen.

12:59 Vitkindad gås 45 str S, Måsskär Oskarshamn, Åke Nilsson.

Sedan kommer två rapporter om stenknäck: Sven-Åke Johansson från Målsjön i Kristdala och Bobbo Karlsson från sin trädgård i Patamalm.

13:25 rapporterar Oscar om en misstänkt bredstjärtad labb, en art aldrig rapporterad från Mönsterås kommun.

13:46 Måsskär Oskarshamn: svarthakedopping 2 rastande, Åke Nilsson.

Svarthakedoppingen är en sällsynt sträckare på hösten, det finns elva rapporter på artportalen i november, nio från Oskarshamn och 2 från Mönsterås.

13:48 Svartingsskär: tretåig mås 1 1K str S, Oscar. Några enstaka tretåiga måsar syns nästan årligen efter våra kuster, men för Mönsterås var detta blott femte obseen. Två obsar finns från januari 1983, i Timmernabben, Björn Klevemark. Därefter dröjer det till 2012, fem 1K str S Oknö udd, Christer Håkansson. Från förra året, tre 1K str S Korsskär Timmernabben, Oscar. Sedan har han sett en till den 16/11 på Vällö romp, så nu finns det sex observationer från Mönsterås!

15:05 Svartingsskär: storlom 2 födosökande, Oscar.

15:15 Målsjön Kristdala: Fasan 1, sparvhök 1, Katrin Eveborn.

16:44 Åke Nilsson hade hört en berguv.

18:40 Bobbo Karlsson hade hört en kattuggla på sin jogginggrunda i Patamalm.

Med den ugglerapporten summerade vi första dagen, och hade fått ihop 94 arter. Det är vad vi brukar ha efter första dagen, mellan 90 och 95, fast 2018 hade vi faktiskt 101 efter lördagen.

Men då ställde tät dimma på söndan till det. Något som vårt område kan vara tacksamma för, är att vi har en kust, med ett antal öar. Från dessa öar kommer ju varje år en mängd rapporter om rastande och sträckande fåglar, vilka knappast hade observerats från land. Att vi numera har två båtburna observatörer av toppklass kan ju inte ha undgått någon. Tack Åke Och Oscar för att ni åker ut till öarna!

En summering av arter vi saknade efter första dagen gav bl.a dessa: grågås, sädgås, bläsgås, bergand, brunand, salskrake, orre, tjäder, gråhakedopping, duvhök, tordmule, tobisgrissla, skogsduva, sparvuggla, ängspiplärka, stjärtmes, skäggmes och korsnäbbar. Samt förstås några ändå mindre troliga.

Kanadagås är riktigt svår att hitta inom OBF:s område vid Allhelgona.

Foto: Åke Nilsson

Dag 2 – 3/11

"Morgonstund har guld i mund" gäller ju oftast i högsta grad fågelskådandet, och kl 07:38 kom söndagens första rapport från Virbo Oskarshamn : sparvuggla och kungsfiskare förbiflygande, Åke Nilsson.

07:46 hade Katrin Eveborn hittat vår saknade skogsduva vid Djupeträsk.

07:58 kommer första Mönsterårsrapporten: skäggmes vid Jägerskär, Joakim Holm. Samtidigt har Johan och Jan Brenander stött på stjärtmesar på väg ut till Köksholmen i Stångehamn.

I havsbandet söder om Oskarshamn spanade Leon och Bohlin efter sjöfågelsträck, när en stor, örontofsförsedd gestalt uppenbarade sig på en sten ute i vattnet invid skogen. Berguven satt över sitt byte, något mörkt med vit buk, kanske en vigg. Från Köksholmen, Stångehamn hade Brenander Boys upptäckt svärta 2, småskrake 7 och storlom 3 str S.

08:43 kommer dagens första obs från Furö, där Åke Nilsson hittat en tobisgrissla.

Mellan 08:49 och 09:21 utökas vårt artantal med ytterligare tre från Idhultesjön i

Mönsterås: tjädertupp, mindre korsnäbbar och 16 orrtuppar. Urban Rundström var upptäckaren.

Gråhakedopping siktades både på Vällö romp i Mönsterås genom Oscar, och på Furö genom Åke.

08:51 har Joakim Holm funnit ännu en kungsfiskare vid Ödängla. Mellan 09:00 och 09:42 kommer flera rapporter från Brenander Boys på Köksholmen: skärpip-lärka 3, skärnäppa, järnsparv rastande, kanadagås 14 str S och vitkindad gås 95 str S.

09:45 Vällö romp, Oscar: tordmule 1

09:55 Björnö, Mönsterås: salskrake 3, Joakim Holm.

09:49 Från Furö kommer rapport från Åke om storlom 1 födosökande, smålom 10 str S och *"1 juv bredstjärtad labb mot sydväst"*. Oscar svarar: *"Snyggt jobbat! Hur gick den?"*

Åke: *"Nära 200 m och lågt. Den hade inte särskilt bråttom,"* 09:54 Brenanders på Köksholmen: *"Ses från Köksholmen, sträcker söder."* 09:57 *"Har landat söder Blå Jungfrun."* 10:05 *"Labben drar söderut lågt nu"*.

Kl 10:56 Oscar: *"Nu kom den förbi Vällö! Jagade mås ett tag innan den drog vidare."*

När nu Oscar fick se denna bredstjärtade labb ordentligt, visade det sig att det var den första bredstjärtade någonsin i Mönsterås på artportalen!

Vinterhämling sågs på flera platser under tävlingen. Foto: Åke Nilsson

10:11 Ängsplärka på Furö, Åke.

10:24 Brunand 1 hanne, Nynäs Mönsteråsviken, Per Hedberg.

10:32 Fälten V Rudamasten, Mönsterås: sparvhök 1, ringduva 2, skogsduva 2 och 35 ängsplärkor. Leon och Bohlin.

11:22 Tallbit 6, Norrtorn Oskarshamn, Juha Savolainen.

11:33 Patamalm, Ålem: mindre korsnäbb, Bobbo Karlsson. Birger Eskilsson har även haft mindre korsnäbb i skogen vid Lassegöl i Berga, Högsby.

12:00 Oscar på Vällö romp: *"Bredstjärtad labb nr 2 för dagen landade på vattnet några hundra meter NO min position på Vällö."* 12:13 *"Lyfte och drog mot syd. Lågt."*

kl 15:30 kommer dagens sista rapport på Band för dagen - från Joakim Holm:

"Det står en ensam grågås på strandängen vid Pataholm om vi fortfarande saknade den. Den måste ha slunkit igenom Bobbos nät."

Ja vi saknade verkligen grågåsen! Den visade sig vara vår art nr 109, vilket blev vårt slutresultat.

Hela 21 personer hade hjälpts åt för att åstadkomma detta! Så många har vi inte varit nån gång förut. Om vi blir ändå fler till nästa gång, så kanske resultatet blir ännu bättre.

Tack allihop för att ni ställde upp!

Leon

OBF:s sista art på tävlingen blir en grågås från Joakim Holm. Foto: Åke Nilsson

Kalmar vinner Allhelgonarallyt i Småland 2019

Tallbit blev årets art och sågs av nästan samtliga lokalklubbar när Kalmar OF vann Allhelgonarallyt i Småland 2-3 nov. Tallbiten får vi normalt inte med på den totala artlistan och det fanns fler överraskningar trots bitvis riktigt dåligt väder. Tärnmås noterades av Tjust och alla klubbar längs kusten fick också in både bredstjärtad labb och tretåig mås. Kustlabb och tretåig hackspett hittades i Jönköping, silltrut i Nässjö och vattenpiplärka i Västbo. Ägretthäger sågs i flera inlandskommuner och tornfalk var ny rallyart i Markaryd. Sammantaget var hela 325 skådare ute i fält och så här ser resultatet ut:

1. Kalmar OF 118 arter (19 medl)	16. Uppvidinge 66 (20)
2. Tjust Fågelklubb 116 (31)	17. Alvesta FK 65 (5)
3. Jönköpings FK 113 (33)	18. Markaryd 61 (14)
4. Oskarshamnsbygden 109 (21)	19. Ruskenprickarna 48 (1)
5. Ljungby 105 (14)	
6. Västbo 103 (16)	Nästa år kör vi igen!
7. Växjö 97 (20)	Ronny Johansson
8. Hultsfred 96 (7)	
9. Aneby, Eksjö & Tranås 94 (22)	
10. Värnamo FK 83 (10)	
11. Skillingaryd/Vaggeryd 81 (15)	
12. Nässjö 80 (18)	
13. Tingsryd 78 (16)	
14. Nybro/Emmaboda 68 (24)	
14. Vetlanda OK 68 (19)	

Tallbit (*Pinicola enucleator*) - en tillfällig gäst från norr!

Text: Åke Nilsson

Foto: Jan Wahlström

Under hösten har en ny invasion av tallbitar observerats i hela mellersta och södra Sverige. Enligt Artportalen verkar många tallbitar vara på väg mot norr igen via östra Småland.

Utbredning och antal

Enligt artfakta från Artdatabanken finns tallbiten cirkumpolärt i det norra barrskogsbältet. I Sverige häckar den från finska gränsen i norr ner till norra Värmland i söder. Detta varierar säkert från år till år. Fågeln lever undanskymt och är därmed svårinventerad. Namnet

till trots är den inte bunden till tallskog utan snarare gammal granskog. I Sverige är den normalt sett en stannfågel men vissa år sker större rörelser söderut. Antalet häckande par är svårt att uppskatta. Artdatabanken skriver att det beräknas finnas 11 000 par (6 500 - 13 500). Tallbiten riskerar minska i antal i takt med att naturskog avverkas.

Höstens invasion i östra Småland

Första observationen för hösten i östra Småland kom den 24 oktober. Det var 2 ex i Rismåla, Nybro som har rapporterats av Lars Lidberg. Därefter har den rapporterats varje dag med den 4 nov. undantaget. En av de häftigaste observationerna står Harald Persson i Kalmar för. Den 6 nov. 13.40-15.40 sträcker det 570 tallbitar mot norr. Harald skriver följande på Artportalen: *Flockar kom titt som tätt, slog ofta ner i nå'n trädtopp en stund innan de drog vidare mot norr. Vissa flockar gick ner i rönnar och åt i kanske 5 minuter och drog sedan vidare. Största flocken ett 100-tal individer. Ibland sträckande*

tillsammans med (bo-/)bergfinkar. Sträcket ebbade ut mot slutet av obstiden. Förmodligen sträckte det ännu fler fåglar då räkningen till att börja med inte gjordes så systematiskt. Häftigt!!

Om man läser på Artportalen verkar det som att sträcket mot norr toppar för östra Smålands räkning runt 6-8 november. Det finns dock många individer kvar inom verksamhetsområdet. Simon Carrington rapporterar 189 ex från Kalmar 23/11. Han skriver följande på Artportalen: *Totalt minst 189 ex kring centrala Kalmar idag, räknat utifrån cykelinventering längs med kusten från Norrliden i norr och Bohol-*

marna i söder.

Enligt Artportalens artikel som publicerades 29 nov. är det den största invasionen sedan år 2000. Ursprunget till fåglarna är okänt, men kanske är de svenska och från norra Finland. Tallbitarna har varit nere i Danmark och Skåne och vänt, men nu har många vänt norrut via östra Småland.

Fynd i östra Småland i historien

Första rapporterade fyndet enligt Artportalen i östra Småland är 10 ex födosökande Målsjön, Kristdala, Oskarshamn. Det var Sven-Åke Johansson som rapporterade dessa. Fynden därefter var jag själv inblandad i. 31 december 1976 såg jag mina första tallbitar tillsammans med Tommy Larsson. Det var en hane och tre honor som satt i en rönn strax utanför Oskarshamn. I januari året efter d.v.s. 1977 sågs tallbitar på flera ställen runt Oskarshamn. De första var 32 stycken i Dragskär norr om Oskarshamn den 4 januari som jag och Tommy såg. Flera fynd gjordes i Oskarshamn och Kalmar i januari månad.

Vintern 1998/1999 kommer nästa stora invasion till östra Småland. Då kom den första 10 nov. och rapporterades av Björn Klevemark från Blomstermåla, Mönsterås. Sista fynden vid den invasionen är från den 10 jan. Redan hösten 2020 kommer nästa stora flyttrörelse som ger många fynd i östra Småland.

Den gången kommer första observationen från Hultsfred den 4 november. Christoffer Gullander rapporterar 1 ex från Hulingen i Hultsfred. Därefter fortsätter det med observationer i östra Småland mer eller mindre varje dag resten av det året. Den sista observationen den gången var den 4 april. Därefter har tallbitarna varit årliga i östra Småland utom 2002 och 2015.

Nu kommer det att bli spännande och se hur långt in på det nya året som det kommer att göras observationer. En avgörande faktor kommer säkert bli tillgången på rönnbär. Än så länge räcker det en bra tag till, men om det kommer ner större mängder sidensvansar kan det ta slut snabbt. Håll utkik och rapportera era fynd på Artportalen. Det enklaste är att uppmärksamma tallbitarna på lätet. Deras flyktläten är ett ljudligt flöjtande ”plyit” och ”dju-djy” och hörs långt. De hörs även när de sitter och ibland är det som att en del fåglar sjunger.

Gissa fågeln

De båda fåglarna var vadare. På den översta bilden är det en mindre strandpipare och på den undre är det myrspövar.

